

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Agostyáni Tojás-hegy

Utoljára módosítva: 2013-08-18 09:22:33

Megye: Komárom-Esztergom

Községhatár: Tata

A terület kiterjedése: 4.0619 hektár

Védetté nyilvánítás év: 1992

GPS koordináták:

Felmérést végző személy(ek) neve: Musicz László, Hűvös-Récsi Annamária

E-mail címe(k): fabalis@gmail.com

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

Az Agostyán délkeleti határában magasodó Tojás-hegyet a Kossuth utcán érjük el. A falu közepén lévő buszfordulónál a Kossuth utcát követve, hamarosan kétfelé ágazik az utca. Bármelyik ágon mehetünk, hiszen a két utca (illetve az azok folytatásában emelkedő dűlőutak) gyakorlatilag közrefogják a dombot. A terület magántulajdonban van, de csak egy kis szakaszon van lekerítve. A domb a déli oldal irányából szabadabban elérhető, a növények és állatok is inkább innen figyelhetők meg, de huzamosabb itt tartózkodáshoz illik a tulajdonossal történő egyeztetés.

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.):

A Tojás-hegy a Tata (Agostyán) keleti határában magasodó Gerecse egyik peremhegye, ahol évszázadokig legeltetés folyt. A környező dombok mindegyike hasonló adottságú, de némelyiken szőlőtermesztés kezdődött az elmúlt évtizedek során, máshol erdőművelés zajlik ma is. A Tojás-hegy 1992-ben történt védetté nyilvánításakor az oltalom alá helyezés indoka és célja részben az agostyáni falukép jellegzetes elemét nyújtó terület jellegének fenntartása, részben pedig oktatási bázisterület biztosítása a térségben folytatott környezeti neveléshez (a terület akkori tulajdonosa a Természetes Életmód Alapítvány vezetője volt). A Tojás-hegy (térképi és helyi elnevezése szerint inkább Új-hegy, vagy Neugebirg) a Gerecse nyugati hegylábjánál helyezkedik el. E terület valamikor az Agostyán környéki állatlegeltetés hagyományos helyszíne volt, akárcsak a szomszédos Hárs-hegy (Tojásgurító). Tágabb környezetében tradicionális szőlő- és gyümölcsstermő vidék húzódik régi présházakkal, ültetvényekkel, hétvégi házakkal. Az állattartással gyakorlatilag évtizedekkel ezelőtt felhagytak, így az egykori legelőt ma az elgyomosodás és elcserjésedés veszélyezteti. A Tojás-hegy természetvédelmi szempontból sokkal kevésbé értékes, mint a szomszédos „Tojásgurító”, ahol az állattartás még (vagy ismét) jelen van és ennek köszönhetően is sokkal több védett növényfaj látható. A hegytetőn – még a védetté nyilvánítás környéki években – egy ház épült, egy másiknak pedig az alapjai létesültek, valamint építőanyagokat is tárolnak a területen. Tekintettel a terület Natura 2000 védettségére, így a jövőbeni beépítési folyamat tán lassabb lesz, de az innen feltáruló kiváló panoráma és a Gerecse közelsége mindig is napirenden fogják tartani a beépítési törekvéseket.

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Részben

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

Az elcserjésedés és elgyomosodás olyan méreteket öltött, hogy aktív élőhelykezelés nélkül a napjainkban még látható 2 védett növényfaj utolsó populációja sem marad fenn sokáig. A dombtetőn álló ház és a mellette megkezdett építkezés szintén jelentős területek degradációjához vezetett, így felmerült, hogy a terület védettsége bár fennmarad, de gyakorlatilag védőzóna jelleggel, hiszen a szomszédos domboldal (Tojásgurító) jóval értékesebb terület és sokkal inkább megérdemelné a védettséget, mint maga a Tojás-hegy.

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

0 % Erdő

73 % Gyep

25 % Cserjés

0 % Vizes terület

2 % Egyéb

Meglévő ház és építési terület, itt tárolt építőanyagok, valamint körülöttük degradált élőhelyek

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45>):
H5a – Lössgyepek, kötött talajú sztyeprétek, OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek, P2b – Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések, OF – Magaskórós ruderális gyomnövényzet

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket): Kaszálás,

Egyéb típus:

Jellemzőik, intenzitás:

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Igen

Felmérés,

Egyéb típus:

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özönfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Sok

Selyemkóró: Nincs

Parlagfű: Sok

Magas/kanadai aranyvessző: Sok

Japánkeserűfű: Nincs

Gyalogakác: Kevés

Bálványfa ("ecetfa"): Sok

Keskenylevelű ezüstfa: Nincs

Muflon: Nincs

Egyéb (nevezze meg):

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Igen

Egy része: 100 %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Igen

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

Hasonló élőhelyekkel (H5a – Lössgyepek, kötött talajú sztyeprétek, OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek, P2b – Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések, OF – Magaskórós ruderális gyomnövényzet), Tojásgurító dombbal

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Igen

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? - Gerecse Különleges Madárvédelmi Területtel

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Nem

Darabszám:

Állapotuk:

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: db

Vadettető: db

Szóró: db

Egyéb (név és db):

Nincs

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámot kell megadni)

Budai imola (*Centaurea sadleriana*) – többszáz tő Kései pitypang (*Taraxacum serotinum*) – 40-50 tő

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állomány nagyságot kell megadni)

A kétéltűek tekintetében a barna ásóbéka (*Pelobates fuscus*), zöld levelibéka (*Hyla arborea*) és az erdei béka (*Rana dalmatina*) jelenléte biztos, a hüllőfajok közül pedig a zöld gyík (*Lacerta viridis*) és a fürge gyík (*Lacerta agilis*). A terület madárvilága a Nyugati-Gerecse vonulatának jellegzetes képét mutatja. A köves, sziklás hegyoldalak, tölgyesek és telepített akácok, fenyvesek és kisebb-nagyobb löszgyepek alkotta élőhelymozaikokhoz kötődő madárfajok vannak jelen. A fokozottan védett madárfajok közül a területen a gyurgyalag (*Merops apiaster*) néhány párja költ a présházak felé vezető löszmélyút partoldalában (3 pár). A karakter fészkelőfajok: nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*), barázdabillegető (*Motacilla alba*), házi rozsdafarkú (*Phoenicurus ochruros*), cigánycsuk (*Saxicola torquatus*), fekete rigó (*Turdus merula*), barátposzáta (*Sylvia atricapilla*), karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*), csilpcsalpfüzike (*Phylloscopus collybita*), barátcinege (*Parus palustris*), kék cinege (*Parus caeruleus*), széncinege (*Parus major*), csuszka (*Sitta europaea*), szajkó (*Garrulus glandarius*), seregély (*Sturnus vulgaris*), mezei veréb (*Passer montanus*), erdei pinty (*Fringilla coelebs*), csicsörke (*Serinus serinus*), zöldike (*Carduelis chloris*), kenderike (*Carduelis cannabina*), meggyvágó (*Coccothraustes coccothraustes*), citromsármány (*Emberiza citrinella*). Az emlősök közül a különböző nagyvadakon túl a közönséges vakond (*Talpa europea*), keleti sün (*Erinaceus roumanicus*) él a területen, valamint néhány rágcsálófaj. A denevérek néhány faja csupán a terület légterében, átrepülés közben látható.

5. Egyéb észrevétel

Megfontolandó a védettség feloldása, amennyiben a szomszédos Tojásgurító védetté nyilvánítása megtörténhetne „kompenzációként”. Az itt található védett növény- és állatfajok gyakorlatilag az összes környező domb löszgyepjében megtalálhatók. Tényleges előrelépés csak aktív természetvédelmi beavatkozással, élőhelyrekonstrukció révén lenne lehetséges.